

**Reactie van de
Vereniging Openbaar Onderwijs
op de brief van staatssecretaris Van Bijsterveldt-Vliegenthart
over sociale veiligheid in en om onderwijsinstellingen (VO/S&O/2007/47301)**

Scholen zijn huiverig om veiligheidsincidenten naar buiten te brengen. Zij zijn bang voor imagoschade. Een verplichte registratie van incidenten, waar de staatssecretaris fors op inzet, biedt geen garantie dat scholen ook daadwerkelijk maatregelen nemen. Daarom moeten niet incidenten, maar oplossingen worden geregistreerd. Maatschappelijke problemen, waaronder veiligheid, horen zo snel als mogelijk worden neergelegd bij daarvoor geëigende instanties. Scholen moeten niet zelf blijven aanmodderen tot het te laat is. In algemene zin geeft de beleidsbrief niet aan wie wat in samenhang moet doen en is de brief in zijn uitwerking fragmentarisch te noemen.

De Vereniging Openbaar Onderwijs deelt de mening van de staatssecretaris dat het niet mogelijk is maatschappelijke problemen te weren uit de school. De school, zeker de openbare, is immers de maatschappij in het klein. Echter, voor een optimaal leer- en werkproces hoort de school voor leerlingen respectievelijk personeel een veilige plek te zijn.

De Vereniging Openbaar Onderwijs ziet veiligheid op school als een belangrijke voorwaarde om goed onderwijs te kunnen geven. Veiligheid begint met preventie en maatregelen die de betrokkenheid van mensen in en om de school stimuleren.

Een structureel veiligheidsbeleid werkt alleen als alle betrokkenen daar samen voor staan. Het gezamenlijke proces is welhaast belangrijker dan het uiteindelijke product. Gewerkt moet worden aan een wij-gevoel: de school is (weer) van 'ons'. Alleen dan ontstaat een zelfcorrigerend vermogen bij dreigende incidenten. Daarvoor zijn dan immers de tijdige oplossingen gegeven.

Een dergelijke benadering wordt in de beleidsbrief niet aangetroffen.

De totstandkoming van bijvoorbeeld een gedragscode langs de formele, geëigende weg zal nooit het gewenste effect hebben door het ontbreken van een breed draagvlak. Zowel ouders als leerlingen en personeel zullen deel moeten nemen aan de totstandkoming van een dergelijk document, om elkaar later te kunnen aanspreken op ongewenst gedrag. In die zin is vergroten van de ouderbetrokkenheid bij dit dossier een juiste optie.

In plaats van in te zetten op een incidentenregistratie, waar de buitenwereld naar verwachting nauwelijks tot niets van hoort, is een accent op hulp van buiten school méér terecht. De kerntaak van

scholen ligt niet in het oplossen van maatschappelijke problemen. Dat gaat ze ook niet lukken. Waar partners als leerplichtambtenaren of het schoolmaatschappelijk werk hun deskundigheid kunnen inzetten moet dat zo vroeg mogelijk gebeuren. Zorgadviesteams horen voor alle scholen aanwezig te zijn, waarbij in het primair onderwijs veelal het bestuurlijk niveau de aangewezen schaal is. Daar kan nog forser op worden ingezet dan nu beoogd. Deze teams vormen een goede basis om zo vroeg mogelijk problemen te signaleren en door te verwijzen, zodat de school haar aandacht kan richten op het onderwijs.

De voorstellen overziend meent de Vereniging Openbaar Onderwijs dat het voorgestelde beleid weinig pro-actieve elementen kent. Het breder bekend maken van de staalkaart van sociale competentie is bijvoorbeeld geen garantie voor het gebruik ervan. Het is een actie van buitenaf, die niet van binnenuit wordt gedragen. Met een pro-actief beleid nemen scholen het voortouw tot respectvol met elkaar omgaan en het actief uitdragen van hun waarden en normen. Om scholen daarin te ondersteunen, is meer nodig dan vijf (!) kwaliteitsteams die helpen bij de registratie en het opstellen van een veiligheidsplan.

Reactie Vereniging Openbaar Onderwijs, 15 januari 2008